

שהתנובה היומית הממוצעת לפרה בעדר הארצי נעה בין 10 ק"ג ל-11.2 בחדשי השפל, ובין 12 ק"ג ל-13.4 ק"ג בחדשי השפע. ואשר לתנובה הממוצעת לפרה חולבת הננו מוצאים תנודות של 12.7—13.7 בעונת השפל ו-13.4—15.6 בעונת השפע.

אנו יכולים, איפוא, להסיק שקיימת עונתיות מסוימת גם לגבי רמת התנובה, וגורם מיהם:

- (א) היחס בין מספר החולבות ובין כלל הפרות בעדר בחדשי השנה השונים;
(ב) השפעת תנאי האקלים, ביחוד חום חדשי הקיץ.

אולם אין באפשרותנו להעריך כראוי את חלקו של כל גורם בפני עצמו לגבי קביעת אופיה של העונתיות ברמות התנובה היומית, ונסתפק בציון העובדה שבתנאים הקיימים בולטת עונה של שפל יחסי לגבי רמת התנובה האינדיבידואלית של פרה בעדר הארצי (וכמובן ברמת התנובה הכללית) המתחילה בחודש יולי ומסתיימת בינואר. ומוטל יהיה על הבוקרים בארץ לברר אם אין בכוחם של תנאי הזנה, טיפוח וטיפול משופרים (כגון הגנה יעילה בפני פגעי השרב, טיפוח גזעים מתאימים מבחינה אקלימית וכדומה) לבטל את התופעות העונתיות הנ"ל ולאזן את

הכלורומיצטין לטיפול בפאראטיפוס של עגלות

בדרוב-אפריקה נערך ניסוי לרפוי הפרטיפוס של עגלות רכות בכלורומיצטין. נלקחו לניסוי זה 10 עגלות בגיל שלמטה מ-10 ימים, שהודבקו באופן מלאכותי בחידקי "סלמונלה דובלין". ההדבקה נעשתה באמצעות חלב גנוע שהוגמץ לעגלות פעמיים ביום, כעבור 3 ימים מהתחלת ההגמץ בחלב הגנוע עלה חומן של כל העגלות והן הותקפו בשלשול קשה; הן נראו חולות ומדוככות, אולם המשיכו לשתות את החלב ברעבתנות. העגלות החולות חולקו לשתי קבוצות; בחמש מהן הוחל לטפל בכלורומיצטין וחמש האחרות נשארו ללא טיפול — לשם ביקורת. הכלורומיצטין הוזרק מתחת לעור, וכל עגלה קבלה כל פעם 2 גרמים בהפסקות של 8 שעות משך 3 ימים; בס"ה הוזרק, איפוא, לכל עגלה 18 גרם. התגובה לתכשיר היתה בולטת בכל חמש העגלות, ושנוי לטובה נראה לעין תוך 24 השעות הראשונות של הטיפול; חום גופן ירד לרמתו הנורמלית. ביום השלישי לטיפול פסק גם השלשול והצואה היתה נורמלית; כל העגלות שנהנו מהטיפול נראו עירניות ומלאות חיים ומיד הופסקו זריקות הכלורומיצטין. העגלות מקבוצת הבקורת היו חולות משך כמה ימים נוספים; חום גופן המשיך להיות גבוה וכן המשיכו לשלשל; הן רבצו מחמת חולשה כמעט כל הזמן. שתיים מתוך קבוצה זו נפגעו בצורה חמורה ביותר ובשרן כחש מיום ליום. האחת מתה ביום ה-11 של הניסוי, והשנייה — מצבה הוטב בהדרגה, עד שהבריאה לחלוטין. שאר שלש העגלות הבריאו בקצב מהיר יותר.

מהצואה של כל עשר העגלות הוכנה תרבית חידקים בהפסקות, והיא נמצאה חיובית אצל כולן, ורק כעבור 4 שבועות מהתחלת הניסוי התנקו הפרשות העגלות מנגע הפאראטיפוס. מן הדין להעיר כאן שהמחלה היתה בדרך כלל קלה יותר משום שעוררוה באופן מלאכותי; כל סימני המחלה היו קלים יותר ולא היו כה חריפים כבמקרים של התפרצות המחלה באורח טבעי. כרגיל, עגלות שהודבקו באופן מלאכותי, רובן מבריאות, אולם אחר הוא המצב במקרה של הדבקה טבעית; וידוע מן הניסיון שאחוז התמותה מהפרטיפוס הוא גבוה למדי.

המעבדה שערכה את הניסוי ברפוי הפרטיפוס שהודבק באופן מלאכותי ניגשת עכשיו לבחון את יעילותו של הכלורומיצטין במקרים של הדבקה טבעית בתנאי משק רגילים.